

Ognjen Spahić
Polna glava radosti

Heliocentrične pripovedi doktorja Maksima Džankića

Kot bi sonce zahajalo že ure dolgo. Krči se po vertikalni osi in se razteza v širino. *Ampak to je zgolj Sonce*, je rekel, kot bi to moralo *zgolj* zgladiti vse nedoumljivosti, zaradi katerih sta se tega popoldneva prepirala, vrniti obliko nebesnega telesa v prejšnje stanje in vse vidne stvari narediti takšne, kot so, onadva pa sta verjela, da vesta, kakšne *so*, te stvari. Umazana atmosfera je gosta materija, zato ukrivlja refleksije kozmične svetlobe, ki počasi, počasi, počasi potuje skozi tisto kozmično, izven, skozi temo in nesmisle vseh vrst, toda treba je verjeti, da obstaja več ali celo neskončno mnogo nesmislov. Zato se sonce, ko zahaja, ukrivlja, tako je s tem. Zrnca peska se umikajo v morje, na robovih valov pa se kot talijo nekoliko težji črni delci neznane kovine. Vse te prizore je moč videti še bolje, če svoj čas porabljate racionalno in namesto sedenja na pesku in opazovanja *tistih dveh* hodite po valovitih rumenih sipinah, ki so najlepše pozno

popoldne. Ko sem hodil ob njima in odmerjal razdaljo, da ne bi hodil nespodobno blizu, sem slišal, kako mladenič izgovarja *Ampak to je samo Sonce*, in se še naprej zabaval ob možnem razvoju situacije. Vem, da dekle na ta lažnivi stavek ni odgovorilo. To vem, ker sem postal, da bi si z obleke stresel pesek. Stresel sem en čevelj, si narahlo odvezal in zavezal vezalke, pa potem drugega, da bi potešil radovednost in prisluhnil, kaj lahko človek, kdorkoli, odgovori na *Ampak to je samo Sonce*. Morala bi reči *Če je to samo Sonce, potem si ti samo človek*, pa ni. Pustila me je brez materiala za razmišljanje, in ne morem ji iskreno zameriti, ker je ne poznam. Če jo bom spoznal, bom skušal pogovor napeljati na Sonce in stvar bom poantiral z nekoliko drugačnim stavkom, ki namesto besede človek vsebuje besedo ženska, četudi prva beseda zaobjema oba spola. Vse to bi lahko razumela kot kompliment in zardela, kar je lastnost temperamentnih ljudi, nagnjenih k strastem. Od tega trenutka dalje bi si jo brez težav lahko zamislil golo, in če bi mi bilo dolgčas, bi lahko masturbiral ter jo ob tem obračal v nekaj poz. Toda to me zdaj ne zanima. Pritekel je nekakšen črn pes, ki vohlja okoli mojih čevljev. Nervira me, ker je med vsemi bosimi nogami izbral ravno moje drage črne čevlje iz goveje kože, ampak verjetno ga losjoni odbijajo od golih teles, losjoni, s katerimi se ljudje zaščitijo pred tistimi stvarmi iz kozmosa, o katerih včasih razmišljam, oni pa jih sprejemajo kot danost. Da, šlo je za nekakšnega črnega psa kratke dlake in velikih čeljusti, ki obljublja bolečino, verjetno si ga ne bi upal močno odbiti z vrhom čevlja in zadeti v vlažni in občutljivi gobec.

Toda ni šlo za udarec v pravem smislu besede, bolj kratek trzljaj, kar je normalna reakcija nekoga, ki ne mara psov, toda zacvilil je prodorno in glasno, v frekvenčnem razponu, lastnem samo otrokom ženskega spola in živalim. Tekel je v krogu in občasno potisnil gobec v pesek, potem pa se je zapodil proti valovom in pričel stegovati jezik proti slani vodi. Kako naj bi vedel, da je to njun pes? Obrnjena drug proti drugemu, s prekrižanimi nogami, zatopljena v razlaganje Sonca, sta bila zadnji bitji v mojem vidnem polju, za kateri bi pomislil, da imata kaj s to živaljo. Ženska je tekla in vpila *Max, Rex, Dix* ali nekaj podobnega, človek pa je pobiral stvari, da bi šel za njo. Ko je še sedela, se mi je zdelo, da ima velike joške. Bela bombažna majica je sledila telesu in izrisovala oblike, ki se zdaj, ko teče, vidno premetavajo. Pes se je zdrznil in otrpnil in skušal skozi goste obrvi razbrati znano silhueto. Noge je imel skrite v vodi, zato je bil videti kot plavajoče truplo neznane morske živali. Dvajset metrov stran se je jasno slišalo *Rex*, medtem ko je njen spremljevalec sredi plaže klical *Ana, Tijana, Dijana* ali nekaj podobnega, ampak ona se ni obrnila. To, da se je človek, otovorjen z brisačami in torbami, pomikal počasi, je govorilo o njegovi nezainteresiranosti za probleme živali in zmanjševalo možnost konflikta, v katerem bi bil predmet besa dveh odraslih posameznikov. Poleg tega, saj nisem jaz ovohaval psa. On je ovohaval mene in moje čevlje. Branil sem se, kakor pritiče človeku, ki ne mara teh živali, in že sem čutil kesanje zaradi bolečine, ki sem jo prizadel Rexu. Z razdalje desetih metrov sem lahko ocenil, da ona nima več kot petintrideset let in da

je njen obraz skremžen v izraz jeze. Lepo usločene tanke obrvi so se srečale na sredi nad nosom, namazanim z debelim slojem kreme za sončenje. *Kaj ste vi? Norec? Zakaj ste udarili mojega psa?* je govorila z razdalje dveh metrov. Človek se je približeval in lahko sem razbral, da jo kliče *Ana* in da ga ona ne sliši ali pa ne želi slišati, zaslepljena z besom, ki ga je zdaj artikulirala z izbranimi besedami. *Sprašujem vas, zakaj ste ga udarili? Videla sem, da ste ga udarili!* je rekla in pokazala na moj levi lepo zloščeni čevelj, vrh katerega se je svetil odblesk malega rdečega Sonca. Rexa sem brcnil z desno, ne z levo nogo; tega Rexa, ki zdaj veselo teče k njej, gazeč skozi valove, pri čemer ponižno cvili in se nato privija ob telo svoje lastnice. *Mali moj! Mali moj! Naj pogledam!* Gobček objame z dlanmi in ga obrne. Približal sem se, da bi še sam pogledal, a se za to ni zmenila. Pes je z naglim premikom šape strgal ruto, narahlo privezano okoli njenih bokov, zato je zdaj ostala samo v spodnjem delu kopalk, ki ji je kulkal izpod majice. Mali trikotnik blaga je prekrivala slika nekega cveta modre barve. Bikini predel je imela sveže depiliran in malce bolj rumen od preostanka nog. Ko me je znova pogledala, so njene obrvi spremenile obliko, njen obraz pa je bil videti bolj sproščen. Tedaj bi moral spregovoriti in z nekaj kurtoaznimi stavki opravičila končati srečanje, toda rdeča stegna so govorila, da sta komaj pripotovala k obali in da bosta v naslednjih dneh uživala na dopustu. Moj termin se bo končal v sredo. Še eno jutro in eno uro na vlaku, rokovanje z receptorjem in prijazni *Pridite spet naslednje poletje*, ki ga starec vsakič izgovori z enim zobom manj. Četudi sva

podobne starosti, še vedno dobivam komplimente, da *super zgleдам*. K čemur vsekakor doprinašajo brezhibne porcelanaste prevleke, ki nadomeščajo izrabljeno sklenino. V čevlje bom zatlačil časopis in jih položil v kartonasto škatlo na vrhu omare ter plačal tri desetake, da mi pospravijo stanovanje. Minulo leto je koštalo petindvajset, toda tista debela ženska je nepopisno zaudarjala in povsod puščala sledove svojega zamaščenega telesa. Letos bo čistila gospa s sosednjega vhoda, ki lepo diši in ki svojim otrokom vsako leto kupuje svež kruh in veliko zelenjave. Vse sem uredil po telefonu. Danes sem jo poklical iz hotela, s priporočilom prvega sosedu, ona pa je vljudno odgovarjala z najbolj osnovnimi pritrdilnimi stavki, napolnjenimi s smislom. Toda istega dne sem jo poklical še enkrat, da bi zamenjala termin, za vse pa je bil kriv škotski terier Rex, česar ji, se razume, nisem povedal. Ko sem gledal Ano, kako pazljivo pregleduje lobanjo svojega ljubimca, za njo pa človeka popolnoma uglajenega videza in manir, ki se ni želel spustiti v nesporazum okoli čevlja in psa, sem pomislil, da bi bilo na morju, ob vinu in prijetnem pogovoru s temi mladimi ljudmi, lepo preživeti še nekaj večerov. Ključni trenutek, ki je določil uresničitev te namere, pa je bil tisti vakuum, tistih nekaj sekund, ko je Ana čakala, da spregovorim in v znak opravičila zaradi incidenta kaj rečem. Ko je končala s pregledom in stopila predme z roko, borbena uprto ob bok, sem rekel: *Rex! Pridi sem! Rex!* pes pa je znova otrpnil in izmenično gledal mene in svojo lastnico. *Pridi, Rex!* sem rekel nekoliko tiše, počepnil na pesek in stegnil roke proti živali. Sonce

je bilo prepolovljeno s hribom. Pes se je na hitro otresel morja in spokojno prišel naravnost med moja kolena, maha-joč z repom v znak odobravanja ponujenih gest. Energično sem ga gladil po temenu in hrbtu, on pa je zacvilil z vedrim tonom in se tresoč privil ob moje telo. Smrdel je po tisti kisli niansi testosterona, kot vsak pes samec, in na mojih dlaneh je pustil nevidne sledi masti in bakterij. Toda učinek je bil dosežen. Ana se je obrnila proti človeku, ki ga je klicala Pavle, in rekla *Poglej*. Pavle je pogledal v mojo smer, se nasmehnil in skomignil z rameni. *Poglejte Sonce*, sem rekel, onadva pa sta se obrnila in pogledala polkrožni rdeči rob, ki se je manjšal pred našimi očmi, potem pa v nekaj sekundah izginil za hribi. Pesek je nenadoma spremenil barvo. Brez neposredne svetlobe zvezd so ga zasipali snopi fotonov, ki se v odbleskih izmenično odbijajo od zemlje, zraka in vode, pri čemer ohranijo rdečo nianso daljnih erupcij. Oddaljene silhete redkih sprehajalcev so naglo potemnele, kot bi se mrak najprej spuščal v duše in telesa ter šele zatem zasipal predele in stvari. *Oprostite zaradi vznemirjanja ... Groba sem bila ... Toda on je priden pes in prepričana sem, da si je zgolj želel novega prijatelja. Pavle? Kaj ni tako?* Pavle je s hrbtom obrnjen proti nama opazoval ostanke sončnega zahoda. Nad njegovo glavo je veter raznašal oblake cigaretnega dima. *Daj mi povodec, Pavle*, je rekla nervozno. *Tam je tudi stol. Pojdi po stol, jaz pa bom privezala barabo*, je rekla s tonom, ki nakazuje normalen pogovor. Sklepal sem, da je med njima v minulih urah prišlo do resnih nesoglasij, ki so povzročila slabo razpoloženje. Človek Pavle je naglo spustil stvari,

ki jih je imel obešene na ramenih in v rokah. To je bilo videti, kot bi z notranjo voljo izključil silo magnetizma, zaradi česar se nič več ni držalo na njegovem telesu. *Sama ga najdi*, je odbrusil, pes pa je nadaljeval z motanjem okoli mojih nog. Šla je k stvarem in pričela besno iskati po rukzaku. Valovi so mi onemogočali, da bi besede, ki jih je govorila, povezal v stavke, ampak jasno sem lahko razbral, da *nima smisla, končno in zdaj* – dovolj, da sem lahko zaznal ritem njunih misli in stanje naveličnosti, ki se v določenem trenutku dotakne intimne dveh povprečno inteligentnih ljudi. Seveda o detajlih nisem vedel ničesar, toda to je bilo vse, kar sem lahko sklepal iz kratkega srečanja. Našla je povodec in grobo prijelala Rexa za ovratnico. Pes je zarenčal in se skušal vrniti k meni, toda Ana je bila v svoji nameri odločna in jo je opravila z rutino. *Ga bom jaz držal. Dovolite*, sem rekel in stegnil roko. Brez razmišljanja mi je podala črni trak in rekla *Se vrnem takoj*. Jezno je zarivala stopala v pesek in hodila po namišljeni liniji, ki je spajala prostor, kjer je stala, in rdeč zložljiv stol kakih sto metrov naprej. Na pol poti se je ustavila, dvignila levo stopalo, potem pa sedla in nekaj trenutkov pazljivo gledala podplat. Z nohti si je podrgnila po koži, si otresla pesek z zadnjice in šepajoč na levo nogo nadaljevala. *Liegestuhl* iz aluminija je logiki nasprotoval kot kak orjaški insekt, otrpel od smrti: bil je edini predmet te vrste na horizontu, toda ko ste *edini*, ste videti dostojanstveno in žalostno. Ana se je najprej usedla zraven stola in pogledala svoje stopalo. Potem je z nekaj spretnimi potezami spremenila obliko kovinske konstrukcije z rdečim platnom. Njen Pavle

je pokadil cigareto in z dvema prstoma katapultiral čik v veter. Pazljivo me je pogledal, potem se je približal. *Kaj si ti?* je rekel in ocenjeval mojo sivo laneno obleko, vse do čevljev, najbolj udobnih čevljev, kar sem jih kdaj imel. Iz žepa sem vzel škatlico in mu ponudil še eno cigareto, toda še vedno me je gledal, kot bi iskal skrivno znamenje prepoznanja, ki bi me uvrstilo, zapakiralo v ovojnico realnosti, ki ji, kakor je verjel Pavle, nisem pripadal. *Dr. Maksim Džankić, urolog v penziji ... Če že hočete*, sem rekel v poskusu zadovoljevanja realnosti. Brez uspeha sem se trudil prižgati cigareto, toda potem je Pavle ven potegnil *zippo* in mi ponudil plamen. Najina obraza sta bila za trenutek osvetljena z majhnim ognjem in videl sem lahko globoko črto brazgotine pod njegovim levim očesom. Gledal je proti Ani, ki je nosila *liegestuhl*. Gledal je, kot bi ocenjeval, ali je dovolj časa za še eno vprašanje. *Vi pa ste Pavle ... Ni me pustil, da bi dokončal, pač pa je stavek dopolnil z ... Anin mož. Pes je zamotal povodec okoli moje leve noge. Pristoji vam ... Ta pes. Odpustil vam je za čevlji. Neumno ščene. Če bi ga jaz udaril, bi cvilil dva dni*, je rekel in s tem razkrival zapleteni klopčič odnosov, ki so spajali ta tri bitja. *Star je, razvajen in nesocializiran, spominja me na mojega očeta*, je rekel Pavle in pričel pobirati razmetane stvari. Ana je tresnila stol na pesek in pričela dvigovati stopalo. *Poglej, kaj je, Pavle. Boli me. Svinje marsikaj mečejo po tleh. Kaj je to?* Stal je okiten s stvarmi in gledal z višine. *Nič ni ... Ne vidi se ... Verjetno kak trn. Greva nazaj? Hladno postaja*, je rekel in šel počasi po pesku. Na srajci je imel natisjenih nekaj velikih črnih črk. Teme je razkrivalo

zaplato svetleče se kože: prezgodnja plešavost, ki negotove ljudi obdari z jutranjo nervozo. Če dovolite ... Bom jaz pogledal, sem rekel in odmotal povodec s svoje noge. *Potem pa poglejte*, je rekla Ana in še bolj dvignila stopalo v zrak. Ko sem iz notranjega žepa jemal očala, je pes pričel lizati njeno desno koleno. Prijel sem jo za peto in s palcem pritisnil na sredino stopala. Oglasila se je s čudnim vriskanjem, s tonom, ki ga od njenega glasu nisem pričakoval. Pavle je obstal na izhodu s plaže, se na kratko obrnil in takoj nadaljeval. Delček zelenega stekla sem prijel z nohti in ga nato obrnil proti svetlobi. *Evo ga ... Mali krvavi diamant*, sem rekel, ona pa je spustila nogo in pobožala psa. *Hvala vam*, je rekla z nasmehom olajšanja. Rex je zavohal sveže eritrocite in prišel polizat rdeči madež na njenem stopalu. Prijel sem povodec in žival potegnil k sebi. Plima je valove pljuskala vse bliže. Majhni rakci so ob iskanju obroka kukali iz peska. Ko se spusti noč, majhni mrhovinarji jedo majhne mrhovinarje. Vonj morja je vedno vonj gnitja in razpadanja. Ko se je odločila vstati, je poiskala mojo roko in pazljivo vtisnila stopalo v razhlajeni pesek. Čutim, kako utripa. Hlad mi prija, je rekla, ko se je naslanjala na mojo ramo. Skozi vonj sveže nanesene kreme za sončenje je prihajal parfum. *Labko hodite?* sem rekel. *Kaj pa, če ne morem? Me boste vi nosili?* je rekla in hitro dodala: *Labko. Seveda labko. Ne skrbite. Samo ... hvalježna bi vam bila, če bi vzeli stol ... ali psa*, je rekla. Odločil sem se za mrtvo naravo. Še preden sem vzel stol, je Rex prišel in sredi rdečega platna napravil rumeno lužico. Zaradi tega je bil kaznovan s trzljajem povodca in psovko. Od tega

trenutka je bilo treba samo počasi hoditi. Tema, ki je prihajala z morja, je ljudi podila na varnejša mesta. Vzdolž kilometrov peščene obale je bilo moč videti pare in družine, kako zapirajo redke senčnike. Odhajali so v upanju, da bo sonce sijalo tudi jutri, da bo zvezda ogrela vodo in jo napravila prijetno za kopanje. Preprosta pričakovanja, zaradi katerih je eksistenca sploh mogoča. Ana je molčala, okupirana s poškodovanim stopalom in lačnim psom. Ko smo prišli v borov drevored, je rekla, da sta nastanjena v zelenih bungalovih, in pokazala bližnji gozd topolov in stoletnih belih jesenov. Rekla je, da uživata v tišini, ker še vedno ni veliko gostov. Rekel sem, da že leta prihajam v hotel čez cesto, ker del cene pokrije penzijski fond. Rekel sem ji, da ima vsaka soba nad posteljo reprodukcijo van Goghovih cipres in da lahko z balkona vidim natanko ta del plaže, na katerem smo nedavno stali. Lagal sem o van Goghu in takoj skušal dojeti motivacijo za to laž, toda Ana je zaustavila moje misli, rekoč, da imata v hladilniku steklenico belega vina in da želi, da skupaj spijemo kozarec ali dva. Opravičuje se zaradi nevšečnosti, ki se je pripetila, hvaležna je za steklo in stol. Rada bi se nekako oddolžila. Nisem se trudil s kakim načrtom, to se je enostavno ponujalo samo. Zanimivo prijateljstvo v poznih letih, osvežitev, ki me bo znova povezala z ljudmi: novi pogovori, nove besede in misli, v katerih ni prostora za sovraštvo. Bil sem evforičen, ko sem si zamišljal samega sebe kot umirjenega gospoda, ki nežno sprejme kozarec hladnega vina in pozorno posluša stavke, ki ga v osnovi ne zanimajo, si pa zaslužijo vljuden komentar. Verjamem, da sem bil

na nekaj takega pripravljen. Na začetku je bilo videti, kot da Ana izraža naravno prijaznost in se do mene obnaša tako, kot si zasluži siva glava. Toda že po nekaj kozarcih chardonnayja se je pričela vulgarno smejeti in me naslavlja s *ti*. Ko sva hodila pod velikimi krošnjami ob pomračenih zelenih bungalovih, sem ji rekel, da bi bilo to krasno in da uživam v vinu, še posebej belem. Šel se bom preobleč in telefonirat. Upam, da ne bo prepozno, če pridem okoli desetih, sem rekel. *Kadarkoli pridete, bo v redu*, je rekla in zamahnila proti Pavletu, ki je sedel na stopnicah s steklenico piva med nogami. *Zakaj piješ te smeti, teslo?* je rekla. *Pijem, kar pijem*, je rekel in potegnil dolg požirek, zaradi katerega je pordel v obraz. *Kje je?* vpraša Ana, on pa s cigareto kaže na podnožje balkona in rumeno plastično posodo, polno črnih kepic hrane. Rexa je privezala na ograjo. *Jej zdaj, prašiček*, je rekla in z nogo primaknila posodico. *Ga dam lahko sem?* pravim jaz. *Dajte ga kamorkoli ... Lahko tja, k ograji*. Previdno sem odložil stol, boječ se, da bi neartikulirano škripanje kovine lahko zmotilo lomljivo ravnotežje trenutka. Verjel sem v take stvari. Še posebej v situacijah, ko so moji živci doživljali vrhunec napetosti. Trudil sem se, da bi bil videti sproščen, nadzoroval sem premike. Dihal sem globoko in polnil pljuča s svežim zrakom do poslednje alveole. Hladen znoj se mi je cedil po hrbtu in mi močil rob hlač. Vrat, ki so ga v roju napadle majhne mušice, me je pričel srbeti. Zdaj se je mrak zavlekel med to grozno drevje in te grde hiše, noč je prišla z morja in polnila zrak z vonjem odmrlega planktona in joda. Vložiti sem moral dodaten napor. Nisem hotel, da bi ljudje

opazili drhtenje mojih rok in zategnjene nasmeha, ki so mi brez nadzora napadali obraz. Vse to so bili razumljivi simptomi starosti, ki iz telesa vedno naredijo razštelano cirkuško predstavo in ukinjajo dostojanstvo. Vse bo v redu, ko se stuširam, sem pomislil, ko vzamem tablete in preživim deset minut v zatemnjeni sobi. Mora biti v redu, sem pomislil, ker me čaka naporna noč. Še pogovorov, spet ljudje, odmerjene geste in samoobvladovanje, ki pritiče kirurgu. Napravil sem dva koraka nazaj, potem pa rekel: *Draga moja, zdaj pa grem ... Toda vidimo se kmalu.* Pavle ni razumel, zakaj bi se spet videli, zato je vprašujoče pogledal Ano. *Seveda, vino je pripravljeno. Čakava vas. Hvala še enkrat,* je rekla in gledala Pavleta, ki je skomignil z rameni in znova prijel za flašo. Ta leni človek se je, ko sem odhajal, nasmejal. Oddal je nekakšen sikajoč akord, in prepričan sem, da je bilo mišljeno kot porogljiva pripomba, ki je ni uspel artikulirati z besedami. O tem ni bilo smiselno razmišljati. V meni je videl smešnega in vsiljivega starca, *primer s počitnic*, najbolj navadno napačno stvarnosti, motnjo frekvence, ki mine sama od sebe. Tako se je obnašal. Toda pred dokončnimi zaključki se bo treba usesti za mizo, odpreti steklenico chardonnayja in dati vino v telesa. Upočasnil sem korak, da bi tako ustavil znojenje. Komarji so mi brenčali okoli ušes. Moja velika starčevska ušesa so prepredena s kapilarami. Najmanjše vznemirjenje mi požene kri in razširi zenice. Insekti se skušajo dokopati do toplega zalogaja. Sesali bodo plazmo, zastrupljeno s kemikalijami, rdečo tekočino, razredčeno z bližino smrti. Izstopim skozi glavno dvorišče, ki se nahaja ob recepciji.

Dvojna vrata so na široko odprta, a ni nikogar. Z ekrana računalnika se bleščita zahajajoče sonce in horizont morja, razdeljen z jadri. Na tabli s ključi je le nekaj praznih mest. Nad dvoriščem se razlivajo mežikajoče neonske črke in brnijo dobrodošlico. V šibju žubori voda: cev se razteza čez dvorišče, in ne preostane mi drugega, kot da pomislim na kačo. Ko hodim proti svojemu hotelu, strmim v razmršene krošnje hrastov, ob vejah katerih gomazijo kolone gosenic. Takoj ko pridem v sobo, bom poklical sosedo, ki lepo diši in svojim otrokom vsako jutro kupuje svež kruh in veliko zelenjave. Urejanje stanovanja bova prestavila na prihodnji teden. Pred tem je treba bivanje v hotelu podaljšati za dva dni. Kolikor bo današnje druženje izpolnilo pričakovanja, če bo belo vino delovalo, bi lahko zaključil, da imam nova prijatelja, ki bosta tudi po dopustovanju predstavljala zanimivo začimbo penzionerski rutini. Občasni obiski, razglednice in pisma. Mladi osebi brez otrok, verjetno veliko potujeta. Podarjala bi mi bizarne predmete iz raznih krajev, ki bi jih ob dobro pripravljene večerji, posuti z neznanimi začimbami, z veseljem sprejel. V eksotičnih jezikih se bosta naučila kratkih zdravic in ob moji držji, mnogo mlajši od realnih let, ne bosta varčevala s komplimenti. Tako sem razmišljal, ko sem gazil po ozki kamniti stezi proti enemu izmed stranskih vhodov. O podobnih rečeh bom razmišljal tudi, ko bom korakal po ozkem pritličnem hodniku, ko se bom vozil z dvigalom, razmišljal bom o kratkoročnih projekcijah svoje prihodnosti, ko bom hodil skozi labirint četrtega nadstropja vse do sobe številka 42, v kateri ne bo več prostora za

razmišljanje, ker bo treba opraviti nekaj praktičnih stvari. V dvigalu mi je družbo delala debela ženska z ogromno bradavico na levem licu. Ali pa je bilo desno, ne morem več reči zagotovo. V znak hvaležnosti, da sem ji dal prednost pri vstopu, se je protokolarno nasmehnila, njena rjava bradavica pa se je premaknila nekaj centimetrov više. To malo bitje na njenem obrazu je spremljalo vsak krč mišic pod salom grde pegaste glave. Že v drugem nadstropju sem jo preziral, v tretjem sem jo sovražil, in ko se je dvigalo v četrtem nadstropju ustavilo, sem bil pripravljen odgrizniti to stvar in neumno babo odrešiti dodatnih muk. Vsa ta razmišljanja so bila otrok prijetne živčnosti, ki jo je izzvalo prihajajoče srečanje. Petnajst let je minilo od smrti moje žene. Možganske celice odmirajo s svetlobno hitrostjo, sive celice umrejo in gnijejo pod lobanjo, na tem grobu pa je vse manj prostora za ljudi. Čustva ugašajo brez opozorila in čez nekaj časa ostanejo samo spomini na čustva. To bi moral biti naraven proces, zaradi katerega je bližina smrti znosna. Ker če več po ničemer ne hrepenite, če se ne spomnite spominov, ki utripajo kot dokaz, da je bilo nekoč vendarle bolje, boste lažje zapustili svet. Marije se zdaj lahko spomnim samo skozi kadre črno-belih fotografij, skupaj z obrazi duhov in demonov, sterilnimi ostanki ljudi, ki so gazili skozi moje življenje. In ne samo da ne morem trditi, da je *bilo nekoč bolje*, temveč je potreben tudi velik napor, da spoznam, da je *nekoč* sploh kdaj obstajal. Minuli dnevi izgubljajo tretjo dimenzijo, toda linearnost časa je sprotna žrtev. Desetletja se zgostijo v nekaj podob in vonjev, desetine let se izpraznijo pomenov in

zapolnijo z neko čvrsto, skoraj oprijemljivo packo, ki vse, kar se mi je nekoč zdelo pomembno, zamrzne v meglo in napravi neprepoznavno in neuporabno. Zaman se je boriti proti takemu sovražniku. Bolje se je prepustiti stihiji obstajanja, počasnemu propadanju, ki, če imate srečo, vitalnim organom prihrani maligna obolenja. Moja prostata brezhibno deluje. Uriniram z užitkom in obilno, kot premočen pes. Brez kakršnihkoli težav z majhnim ključem zadenem ključavnico na številki 42 in odprem vrata svoje sobe. Ženska v dvigalu je oddajala vonj po sladkem, poceni parfumu. Zato mi prija oster vonj po sredstvih za dezinfekcijo kopalnice. Vdihnem globoko, izdahnem do kraja v ta plastični mrak, potem pa opazim, da lučka na telefonski tajnici ritmično utripa. Zaradi nje se soba za kratek čas okopa v rubinasti barvi. V steklu balkonskih vrat vidim svojo silhueto in predmet, osenčen z rdečim svetlikanjem, predmet, ki v naslednjem trenutku izgine odet v temo. Usedel sem se na posteljo in prižgal lučko za branje, potem pa pritisnil na ta umazani plastični gumb, da bi slišal umazani plastični glas, ki je najavil dve zvočni sporočili. V veri, da gre v obeh primerih za informacije protokolarnega značaja z recepcije, navodilo, naj zapustim sobo, ali pa najavo spremembe termina večerje ali zajtrka, sem si ležerno pričel odpenjati srajco. Toda najprej se je zaslišal negotovi glas mojega sina, ki je s hlinjeno veselostjo vprašal *Kako si, ta star?*. In *Je vse v redu?* in še cel niz nepotrebnih stavkov, tistih skupkov izrabljenih besed, ki jih uporabljajo ljudje, ko nimajo poguma, da bi povedali, kar res želijo povedati. Iz nosa mu teče otroški

smrkelj, ki se ga ni nikoli rešil. Medtem ko na kratko opisuje svoje težave, smrka in si z rokavom briše nos, na fotelju na drugi strani sedi njegova grda žena. Prisotnost te ženske je moč čutiti v glasu mojega sina. Sedi zavaljena v obloge celulita in posluša, kajti jaz sem tisti, ki bo posodil denar: stari trdoglavec s privarčevanim denarjem, ki ga ljubosumno hrani na nekaj računih. Vedel sem, da ima o meni takšno mnenje. Zdi se, da ona nekaj šepeta in da se je, medtem ko moj neumni sin naznanja številko, ko govori, da denar nujno potrebujeta in da bi bilo dobro, če bi ga imela do konca tedna, približala slušalki. Vnaprej se zahvaljujeta in vesta, da prosita za veliko, toda jaz sem edini, ki ga imata za pravega prijatelja. Pritisnem rdeči gumb in sina prekinem sredi stavka. Ta večer ne želim razmišljati o tem človeku. Oblekel si bom zeleno srajco in črni sako. Nekaj tablet za pomiritev bo ukinilo možnost naglih sprememb razpoloženja, h katerim sem nagnjen v večernih urah. V kombinaciji z umirjeno dozo alkohola male rdeče kapsule, napolnjene s prahom, moje telo napravijo lažje in bolj zračno. Nad posteljo je obešen velik reklamni poster v črnem okvirju, prekrit s steklom. Na njem sta dve nevzdržno stari in nasmejani osebi, zakonski par v osemdesetih, sedita na terasi restavracije, obrnjene proti morju. Nazdravljata ob pogledu v objektiv. Na mizi je zloženo umetno sadje v barvah mavrice. Kristalna kozarca sijeta pod neonom, njuni zobje pa tudi. Vse to namiguje na ugodne pogoje plačevanja počitnic za penzioniste. Z majhnimi, komaj vidnimi črnimi črkami penzionistični sklad obvešča, da stroške prevoza trupla v primeru smrti v hotelu

krijejo oni. Prejšnja leta so bili zidovi sob prazni. Takoj ko sem prišel, sem skušal ta prizor umakniti z zidu, toda okvir je bil pritrjen z nekaj vijaki. Zato sem Ani rekel, da nad mojo glavo visijo van Goghove ciprese. Če bi povedal resnico, ne bi bilo z vinom nič. Pomislila bi, da ima pred sabo nekoga, ki bo prej kot kozarec chardonnayja potreboval brezplačen prevoz do groba. Prvi vtis je najpomembnejši. Vse besede, geste in stvari, ki jih med srečanjem ponudite kot asociacijo, se začnejo zlivati v točko in graditi jasno šifro vaše osebnosti v očeh sogovornika. Ko sem omenil van Gogha in ciprese, sem povzročil, da je Ana te krasne turkizne nianse, to edinstveno temo van Goghovih nočnih pejzažev, na neki način povezala z mojo zunanostjo, z mojim glasom in gibi. Ko sem slišal prvo sporočilo, sem šel do kopalnice in si v pomirjujočem hladu marmornih ploščic natočil velik kozarec vode. Gumb na telefonski tajnici je še vedno rdeče utripal. Zdelo se mi je, da zdaj utripa v počasnejšem ritmu. Ali pa je pričel moj notranji časomer po vznemirljivem popoldnevu počasneje biti. Na jezik sem si položil dve kapsuli in z užitkom spil vodo. Čutil sem, kako drsi in žgečka sluznico požiralnika. Opazoval sem svoje zenice v ogledalu in sklenil, da sem v obraz rahlo porjavel. Dvourni sprehodi po obali so nahranili kožo. Rjavi madeži, posuti po čelu in nosu, so se združili z novim rjavim odtenkom, ki mi je bil res všeč. Pod vplivom zraka s primesmi soli so globoke brazde okoli oči postale manj vidne. Vedel sem, da so te spremembe samo kratki postanki v nezaustavljivem procesu razpadanja telesa. Vedel sem, da bodo sklepi že jutri spet boleče škripali. Toda

močnejši zaradi novega optimizma, ki kot goba pospešeno raste s pomočjo kapsul, sem stopil pred veliko ogledalo na hodniku ter močno napel bicepse in prsi. Iz sosednje sobe je prihajal težak kašelj, s katerim starci nabirajo pljunek. Porozne celice sukcesivno odmirajo in v prsih ustvarjajo rumenkasto kašo, ki otežuje dihanje. Še vedno nisem imel takšnih težav. Tudi če z mojih nadlakti visijo suhe zavesе nagubane kože, se mišice na vse ukaze odzivajo brezhিবno. Na dan pokadim nekaj cigaret. Ko globoko vdihnem, pljuča diskretno zašumijo, toda za zdaj ne dajejo kakih resnih znakov propadanja. Med stanjem pred ogledalom sem občutil prijetno toplino v dlaneh in vratu. Tablete so sprostile tisoče majhnih molekul, ki jurišajo na živčne končiče. Hotelsko večerjo bom preskočil in dovolil vinu, da hitro prodre v kri. Namestil sem vzglavnik in ugasnil luči. Rjuha diši po uvelem listju. Deset minut meditacije v temi me bo dodatno pripravilo na prihodnje dogajanje. Edina preostala luč je gumb na telefonski tajnici, ki ga bom pritisnil in poslušal še drugo sporočilo. Dotaknem se ga z zaprtimi očmi, pazljivo, kot bi se dotikal plamena sveče. Pričelo se je z brnenjem in zvoki slušalke, ki si jo je nekdo prislanjal na obraz. Čakal sem na glas: moški glas in nekaj dolgočasnih stavkov o čemerkoli, toda slišalo se je samo globoko, hripavo dihanje, ki je takoj napolnilo temo sobe. Rdeča lučka ni več svetila. Pogledal sem v steklo balkonskih vrat, ali je v daljavi kaka sled svetlobe, toda zaznal nisem ničesar. Mastna in črna tema se je zlila v prostor in svet, sem pomislil in začutil nedoločen strah, ki ga je vodila prisotnost tega vase prepričanega dihanja, za

katerim so se slišali šumi oddaljenih stvari. Čut sluha se je ostril. Prepričan sem bil, da to bitje sedi ob odprtem oknu, saj je bilo občasno moč slišati nekaj podobnega šumenju krošenj. Brez sledi človeških glasov in delovanja, brez škripanja pohištva in posode se je nejasni snop zvoka prelival iz ene samote v drugo. Ležal sem prikovan na ohlajen jogi in pričel razmišljati o dnevih in letih, ko se je življenje ustavilo: o cinični konstanti minevanja istih ur, istih namenov, iste bolečine. Pljuča so se polnila z razočaranjem. Tako malo je bilo treba, da se je tenki stekleni zvon razsul na koščke in me izpostavil veliki in silni praznini, proti kateri se nisem mogel več boriti. Ležal sem v mraku sobe 42 in zapuščal dragocene koščke realnosti, ki jih vsak dan skrbno zbiram in v mislih obračam kot največje dragocenosti. Dihanje je trajalo že nekaj minut in precizno pilo moč iz mojih kosti, me vodilo v najgloblje jame nesreče, starosti in samote. Toda potem se je v frekvenci nekaj naglo spremenilo. Zdelo se je, kot bi slušalka padla iz rok, dihanje pa zastalo. Na kratko so se slišali rezki ritmični zvoki, oster šum in praskanje, v naslednjem trenutku pa je zalajal pes. Človek je potem hitro prekinil in klica je bilo konec. Vrglo me je na noge. V pljučih sem začutil vročino, srce pa mi je pričelo hitreje biti. Ker je bil edini pes, na katerega sem lahko pomislil, črni škotski terier, ker je bil edini človek, na katerega sem lahko pomislil, leni ljubitelj piva. Nobenega dokaza nisem imel, da je bil to Pavle, niti da je bil na drugi strani slušalke sploh možki. Toda ta molk brez smisla sem lahko jasno povezal z njegovo pojavo in obnašanjem. Vedel je, kako mi je ime in v katerem

hotelu sem. Očitno je poklical v tistih desetih minutah, kolikor sem potreboval od praga njihove grde zelene hiše. Tega ni naredil, da bi se zabaval, niti me ni hotel prestrašiti. Ko je poslal svoje molčanje v mojo samoto, je nevede razkril svoje voajerske strasti. Svojo megleno obstajanje je skušal prenesti v moj svet in na ta način razobličiti in racionalizirati vznemirljivo distanco, izpričano med nama. Ana je šla v kopalnico, on je spil pivo na stopnicah, se poscal ob drevo in se napotil proti telefonu. Rex je požrešno pojedel svoj obrok hrane. Potreboval je malo človeške pozornosti, da bi v popolnosti užival ob prebavljanju koncentrata. Z malo truda in trzanja mu je uspelo odvezati povodec z ograje in steči v hišo. Veselo je zalajal, ko je videl svojega lastnika, zavaljenega fotelj, prepričan, da bo zlahka izprosil čohanje po trebuhu. To je lajež, ki sem ga slišal v sobi. To je zvok, ki mi je naglo povrnil razpoloženje, povzročil, da sem hitro vstal, znova pripravljen, da izkoristim dan. Skupine svežih encimov so se napotile po žilah in rekonstruirale moje razpoloženje. Prižgal sem vse luči in poiskal čudovito zeleno srajco s črnimi gumbi. Prijazne deklice iz kemične čistilnice so uspešno očistile madeže krvi. Ko sem užival v aprilskem soncu na balkonu svojega stanovanja in opazoval razcvetelo sivko in nekaj kaktusov na sosednjem balkonu, mi je iz nosu enostavno pričela teči kri. Obrabljena stena kapilar je popustila pred navalom temno rdeče mase, ki bi skoraj za vedno uničila mojo najljubšo srajco. Ko sedim na balkonu, ne gledam več kaktusov. Že raje opazujem kamnite hribe in hiše na zahodu. Srajco vedno skrbno zapnem do vratu, toda zdaj

bom pustil odpet en gumb. To odraža nonšalantnost, in verjamem, da bo to mladima osebama, s katerima bom preživel večer, všeč. Pogoltnil sem še eno tableto in plastično škatlico potisnil v notranji žep sakoja. Potreboval jo bom, če pride do nepredvidenih vznemirjanj ali nagle spremembe takta. Še vedno ju ne poznam, zato je bolj olikano, če izgovorjene neumnosti pospremim z ravnodušnim nasmeškom, kot pa če reagiram burno in s tem večer zamažem z debelim slojem grenkobe. Še deset minut sem porabil za dva telefonska klica. Čiščenje stanovanja sem prestavil na ponedeljek, bivanje v hotelu pa podaljšal za dva dni. Ceno mi bodo obračunali brez popusta za penzioniste, saj je podaljšanje treba javiti vsaj 72 ur pred iztekom rednega termina. Prepričan sem, da si je svinja na recepciji to pravilo izmislila in da bo razliko pospravila v svoj žep. V tretji izmeni delajo sezonski delavci, ki me ne poznajo, toda ne bi rad tvegala s čakanjem na jutro. Sobo bi moral zapustiti pred deseto, toda če se bo današnje druženje nadaljevalo v radostih pijanstva, bi rad spal malo dlje, brez vznemirjanja. Hotel sem zapustil po stranskih hodnikih, kjer sem šel mimo nekaj paraplegikov. Ti so plačali samo pol penzionistične cene hotela, skladno s polovico odvetega telesa. V bližnji trgovini sem izbral cigarete in steklenico povprečnega chardonnayja. Navadno kadim davidoff light, toda tokrat sem kupil gauloises, saj bi rad prese-netil pljuča. Črn dim bo dodatno pomiril moje živce in raz-podil roje komarjev. Ko sem korakal po cesti, zasajeni s cipresami, sem prvič ta dan začutil pristno vznemirjenje. Sunki vetra so lomili majhne posušene veje in raznašali